

„Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”

„Minden bölcsesség csődje, ha az idősebb nemzedék az ifjabbnak nem tud más tanácsot adni, mint a kétségbeesést.”

A Közép-dunántúli Klebelsberg Társaság és a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány közösen emlékezett Gróf Klebelsberg Kunora születésének 135. évfordulóján az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetében.

Iskolák, utcák, kulturális központok őrzik nevét, de vajon tudjuk, hogy ki volt, és mennyi mindent tett Klebelsberg Kuno? A titulus – vallás- és közoktatásügyi miniszter – valószínűleg sokaknak összeforrt a névvel, talán még az is dereng, hogy ő az, aki hazahívta Szentgyörgyi Albertet, hogy Szegeden kutasson. A klinikákat és az egyetemek más területeit sem tudta elképzelni magas színvonalú kutatómunka nélkül. Minisztersége alatt a szellemtudományok mellett felkarolta a természet- és

műszaki tudományokat. Már működésének kezdetén támogatta a Magyar Tudományos Akadémia munkáját, s törvénnyel biztosította annak politikai függetlenségét, és ő volt az, aki letette a Limnológiai Intézet alapkövét is 1928-ban. *„Minden bölcsesség csődje, ha az idősebb nemzedék az ifjabbnak nem tud más tanácsot adni, mint a kétségbeesést”* – vallotta Klebelsberg Kuno.

Gróf Klebelsberg Éva történész, az alapítvány elnöke, köszöntőjében megidézte ezt a szellemiséget és rámutatott arra, hogy a jövőben is csak akkor tudunk valamit tenni a minket körülvevő világért, ha ezek az eszmék lebegnek a tudósok, kutatók, de az átlagember előtt is. Ezért, figyelembe véve a fenti és az alábbi mondatokat: *„Soha irodalomra és tudományra olyan szent feladat nem várt, mint ma, nemzetünknek ebben a lelki válságában. Megmutatni nemzeti múltunkban, nemzeti géniuszunkban az örök értéket, ennek révén növelni az önbizalmat, az önmegbecsülést, figyelmeztetni a nemzeti hibákra, fejleszteni a nemzeti erényeket, saját értékeinknek öntudatára ébreszteni a magyart: ez szent feladat.”* - hozták létre a Palatinus Társaságot.

Bíró Péter, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja röviden ismertette az intézet történetét, szerkezetét, és büszkén idézte fel azt, amikor a '80-as, '90-es években, amikor baj volt a Balatonnal, és „ketten nyilatkoztak folyton: boldog és boldogtalan”, akkor munkatársaival együtt képesek voltak kilépni az „elefántcsonttoronyból”, és rendszeres tudósításokkal tájékoztatni a nyilvánosságot is, nem csak a szakmát. Ahogy fogalmazott, „igazi sikertörténet a Balaton-kutatás”, ilyen rövid idő alatt ennyi pénzből ekkora tavat még sehol máshol a világon nem hoztak rendbe. Az aktualitásokról is referált, örömmel jelentette, be, hogy a víz éve alkalmából újabb kutatási központokra jut pénz állami forrásokból, ilyen például az MTA Dunakutató Intézete Újpesten, vagy a Tiszakutató csoport Debrecenben és Tiszafüreden. Ezután a Limnológiai Kutatóintézet alapításának 80. évfordulójára készített filmet vetítette le a jelenlévőknek. A film érdekfeszítően és mindenki számára befogadhatóan hívta fel a figyelmet a Balaton élővilágára, s azokra a jelenségekre is, amelyek felborítják az élővilág egyensúlyát, és mutatta be a hidrobotanikai, a hidrozoológiai és a kísérleti állattani osztályon folyó munkát is.

Dr. Szacszy Mihály szomatológus két ízben is izgalmas előadást tartott. Először a teremben kifüggesztett képek – *Az élet infravörös sugárzásban* című kiállítás – mellé intézett pár gondolatot. Ő maga harminc éve kísérletezik az infravörös fényvel történő festéssel, fényképezéssel, s szenvedélyesen mesélt erről a technikáról és az ehhez társuló legaktuálisabb tudományos módszerekről, eljárásokról és széles körben hasznosítható felhasználásáról is, például arról a műtéttechnikai kuriózumról, amit a napokban tesztelnek a világon először.

„Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan” – tűzhetne volna mottóként *Ember és környezet – a XXI. század kihívásai* című előadása elé Dr. Szacszy Mihály. Diákkal tette szemléletessé a körülöttünk történő, világunkat fenyegető folyamatokról szóló

gondolatébresztő mondatait. „A minket körülvevő új világban új kihívásokkal kell szembenéznünk” – világított rá, amikor felhívta a figyelmet arra, hogy ma több mint egymilliárd embernek nincs tiszta ivóvíze, és arra is, hogy milyen rohamos tempóban növekszik az óceánok sivatagos területe – holott az emberiség jelentős százaléka még csak nem is hallotta, hogy azokat a részeket, ahol a trópusi óceánok vizében csökken az oxigéntartalom, óceáni sivatagnak nevezik. Kitért az űr- és fényszennyezésre is, és megtudhattuk, hogy a sarkkörön már átadták az atombiztos vetőmagbunkert, és azt is, hogy Kína lakosságának egy része ökológiai menekültté válhat. Kitért arra is, hogy mivel a prevencióra még mindig nem fordítunk elég figyelmet Magyarországon, nem is egészségügyről, hanem betegségről kéne beszélnünk.

Tudomány- és kultúrtörténeti áttekintést is kaphattak a résztvevők, a Római Klub megalakulásától a Stern-jelentésen és a komor Luganói-jelentésen át („Halj meg időben, ne okozz másoknak gondot”) a Palatinus szellemiségig.

Dr. Makra Ernőné, a Fűzfőfürdői Öregdiákok Baráti Körének elnöke kért lehetőséget programon kívüli felszólalásra, és lelkesen mesélt a baráti kör harcairól és kivívott eredményeiről, majd mindenkit meghívott a szeptember 19-ére tervezett *Sétaút Klebelsberg nyomában* elnevezésű, Balatonfűzfő értékeit megmutatni kívánó programjukra.

Czelnai Zsolt a Közép-dunántúli Klebelsberg Társaság elnöke *A Regionális Fejlesztési Holding tevékenysége, ötvözendő az Európai Unió támogatásokkal* címmel tartott előadást, majd a kertben álló Klebelsberg szobor megkoszorúzásával tisztelegtek a nagy elme előtt.

Csapody Kinga